

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ
TÜRKMER

2026 / Eylül Ayı Türk Dünyası Gündemi

 turkmer.sakarya.edu.tr

Türk Devletleri Teşkilatı - Azerbaycan - Kazakistan - Özbekistan -
Kırgızistan - KKTC - Macaristan - Türkmenistan

Azerbaycan Cumhuriyeti

Eylül Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Kazakistan ile Azerbaycan Arasında Hazar Denizi Yolcu Taşımacılığı Yeniden Başlıyor

9 Eylül'de Kazakistan'ın Bakü Büyükelçisi Alim Bayel, COVID-19 salgını nedeniyle 2020 yılında askıya alınan Kuryk-Bakü feribot hattındaki yolcu seferlerinin yeniden başladığını ifade etti. İki ülke bakanlıklarınca yürütülen bu adımla; turizmin canlandırılması ve Orta Koridor'un lojistik potansiyelinin artırılması hedeflendiği vurgulandı. Güncelde iki ülke arasındaki ulaşım, Bakü ile Kazakistan'ın 5 şehri arasında haftalık 37 uçak seferiyle sağlandığı belirtildi.

SIGNING CEREMONY OF MEMORANDUM UNDERSTANDING BETWEEN AIDA AND TİKA

TİKA ile Azerbaycan'ın Kalkınma Ajansı AIDA Arasında İş Birliği Anlaşması

10 Eylül'de TİKA ile Azerbaycan Uluslararası Kalkınma Ajansı (AIDA) arasında, Bakü'de düzenlenen 15. kuruluş konferansında deneyim paylaşımı ve üçüncü ülkelerde ortak projeler yürütmek amacıyla Bakü'de iş birliği anlaşması imzalandı. TİKA Başkanı Abdullah Eren ve Azerbaycan Dışişleri Bakan Yardımcısı Yalçın Refiyev tarafından imzalanan mutabakatın, Türk Devletleri Teşkilatı 2040 Vizyonu doğrultusunda tüm üyeleri kapsayacak şekilde genişlemesi hedeflendiği vurgulandı.

Azerbaycan'dan Fransız Vatandaşı Martin Ryan'a Af

23 Eylül'de Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, casusluk suçlamasıyla 10 yıl hapis cezasına çarptırılan Fransız vatandaşı Martin Ryan'ı affetti. Kararın, Avrupa Birliği'nin (AB) Rus milyarder Alisher Usmanov'a yönelik yaptırımları kaldırmasının ardından geldiği belirtildi. Üç Avrupalı diplomata göre Fransa, Usmanov'a yönelik yaptırımların kaldırılması konusunda Azerbaycan'ın baskısıyla hareket etti. Azerbaycanlı bir diplomat ise bu iddiayı reddederek Usmanov'a yönelik yaptırımların haksız olduğunu ifade etti.

Azerbaycan, Türkiye ve Özbekistan'dan Ortak Askerî Tatbikat

23 Eylül'de Azerbaycan, Türkiye ve Özbekistan'ın katılımıyla "Birliğin Gücü-2026" ortak askerî tatbikatı Azerbaycan'da başladı. Üç aşamalı olarak gerçekleştirilen tatbikatta kara birlikleri, hava ve deniz unsurları ile insansız hava araçlarının kullanılması planlandı. Tatbikatla üç ülke orduları arasındaki komuta-kontrol, koordinasyon ve ortak harekât kabiliyetlerinin geliştirilmesi hedefleniyor.

Azerbaycan, İran Hava Yolu Şirketlerinin Ülkesine Olan Uçuşlarını Durdurdu

24 Eylül' de yayınlanan habere göre, İran hava yolu şirketlerinin Azerbaycan'a gerçekleştirdiği uçuşlar, ABD'nin İran havacılık sektörüne yönelik yaptırımları nedeniyle durduruldu. Azerbaycan Sivil Havacılık Ajansı, kararın İran havacılık sektörüne yönelik yeni yaptırımlar kapsamında alındığını açıkladı. ABD Hazine Bakanı Scott Bessent ise İran'daki ticari hava yolu şirketlerinin operasyonlarının 23 Eylül'den itibaren dünya genelinde durdurulacağını duyurmuştu.

Azerbaycan- Ermenistan İlişkilerinde Temaslar Sürüyor

25 Eylül' de Azerbaycan Dışışleri Bakanı Ceyhun Bayramov ile Ermenistan Dışışleri Bakanı Ararat Mirzoyan, New York'ta bir araya gelerek barış sürecindeki ilerlemeyi, ekonomik ve ulaştırma bağlantılarının geliştirilmesini görüştü. Taraflar doğrudan diyalogu sürdürme konusunda mutabık kaldı. 30 Eylül tarihinde ise Azerbaycan-Ermenistan Stratejik Uzman Platformu üyeleri çevrim içi toplantı gerçekleştirerek iki ülke ilişkilerindeki gelişmeleri ve uzun vadeli barış sürecini değerlendirdi.

Azerbaycan'da 10 Milyar Doları Aşan Yatırım Anlaşmaları

26 Eylül'de Azerbaycan'da düzenlenen 2. Uluslararası Yatırım Forumu kapsamında toplam değeri 10 milyar doları aşan potansiyel yatırım anlaşmaları imzalandı. Anlaşmalar arasında SOCAR, TotalEnergies ve XRG'nin Hazar Denizi'ndeki Abşeron gaz sahasının geliştirilmesine yönelik nihai yatırım kararı da yer aldı. Projenin, Azerbaycan'ın doğal gaz üretimini önümüzdeki üç-dört yıl içinde yaklaşık 5 milyar metreküp artırması bekleniyor.

Azerbaycan Heyetinin İran Temasları

30 Eylül' de Azerbaycan Başbakan Yardımcısı Şahin Mustafayev başkanlığındaki heyet İran'da üst düzey yetkililerle görüşmeler gerçekleştirdi. Görüşmelerde Azerbaycan-İran ilişkileri, ortak projelerin uygulanması ve ekonomik iş birliğinin geliştirilmesi ele alındı. Heyet, İran Meclis Başkanı Muhammed Bakır Galibaf, Ulusal Güvenlik Yüksek Konseyi Sekreteri Muhsin Rızai, Petrol Bakanı Muhsin Paknejad ve Enerji Bakanı Abbas Aliabadi ile temaslarda bulundu.

Kazakistan Cumhuriyeti

Eylül Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Kazakistan'daki Moiynty-Kızıljar Hat Bağlantısı Tamamlandı

Moiynty-Kızıljar demiryolu hattı ulaşım ve lojistik potansiyelini güçlendirmek, uluslararası güzergahları genişletmek ve ihracat ile transit kapasiteyi artırmak amacıyla tasarlanmıştır. 4 Eylül tarihli habere göre, 323,3 km'lik hat, ülkenin önemli altyapı projelerinden biridir. Hizmete girdikten sonra Trans-Hazar Güzergahında önemli bir bağlantı haline gelecek ve yük taşımacılığının verimliliğini arttıracaktır. Proje, orta koridor demiryolu altyapısı genişlemesine ihtiyacın arttığı bir dönemde gerçekleşmektedir ve yük güzergahlarını 149 km kısalacaktır. Orta koridorun sürdürülebilirliği için kritik görülen projenin bu yıl hizmete girmesi planlanmaktadır.

Güvenlik Konseyinin Odağı Siber Güvenlik, Yapay Zekâ ve Ekonomik Suçlar

11 Eylül'de yayınlanan habere göre, Kazakistan Cumhurbaşkanı, geniş çaplı ulusal güvenlik risklerine odaklanan düzenlemeyi onayladı. Bu çerçevede bilgi ve siber güvenlik, yapay zekâ, kişisel verileri koruma, ekonomik suçlar ve sivil koruma gibi konulardan Güvenlik Konseyi sorumlu olacak. Kararnameye göre Konseyin bu birimi, doğrudan Cumhurbaşkanı'na bağlı ve hesap verecek olan bağımsız bir kurum şeklinde oluşturulmuştur.

Kazakistan ve Türkiye İkili Geri Kabul Anlaşmasını İmzaladı

13 Eylül tarihli habere göre 3. Türk Devletleri Teşkilatı İçişleri Bakanları Toplantısı Astana'da gerçekleşti. Türkiye İçişleri Bakanı Mustafa ifti ve Kazakistan İçişleri Bakanı Yerjan Sadenov'un görüşmesinde, ülkelerinde yasal dayanağı olmadan bulunan kişilerin geri gönderilmesine yönelik anlaşma imzalandı.

Tokayev'in Güney Kore Ziyaretinde Önemli Ekonomik Kararlar Alındı

Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev'in 15 Eylül'de Güney Kore'ye resmi ziyareti sırasında birtakım önemli kararlar alındı; 19 Milyar dolarlık ikili ticaret anlaşması imzalandı. İki ülke ticaret hacmini iki katına çıkarma bir hedef olarak belirlendi. Güney Kore Kazakistan'ın stratejik ortağı olarak tanımlandı. Orta Koridorun geliştirilmesinde Güney Kore katılımının arttırılması çağrısında bulunuldu. İki ülkenin, 2027-2030 yılları için Ticaret, Ekonomik ve Yatırım İş birliği Programlarının geliştirilmesinin önemine dikkat çekildi.

24. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi Bu Yıl Kazakistan'da Düzenlendi

2003 yılında Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı (TDAV) öncülüğünde başlatılan kongre, 16-18 Eylül tarihlerinde Kazakistan'ın Çimkent şehrinde Miras Üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleştirildi. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi (UTDSBK) her yıl tarihi, kültürel, politik, sosyal ve ekonomik anlamda Türk Dünyasını temsil eden merkezlerden birinde düzenlenmektedir. Koordinatörlüğü Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi'nce (SAÜ TÜRKMER) gerçekleştirilen kongre TDAV, TÜRKSOY, yurtiçi ve yurtdışından bir çok üniversitenin paydaşlığıyla gerçekleştirildi. 24 yıldır aralıksız Türk Dünyasının kültürel merkezlerinde sürdürülen bu çalışma Türk Dünyası genelindeki en kurumsal akademik platform konumundadır. Bu seneki kongreye bağımsız Türk Devletleri ve Özerk Türk topluluklarından 300'e yakın araştırmacı katılarak bildiri sunmuştur.

Kazakistan ve Güney Kore Liderleri Astana'da Görüşme Gerçekleştirdi: Yatırımlar 12 Milyar Dolara Ulaştı

15 Eylül tarihinde yayınlanan habere göre, Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev ile Güney Kore Cumhurbaşkanı Yoon Suk Yeol, Başkent Astana'da bir görüşme gerçekleştirdi. Yapılan görüşmede Tokayev, iki ülke arasındaki dostluğun pekiştiğini ve aralarında hiçbir anlaşmazlığın bulunmadığını ifade etti.

Haberde Güney Kore, Kazakistan ekonomisine 12 milyar dolardan fazla doğrudan yatırım yaptığı belirtildi. Günümüzde Kazakistan'da otomotiv, teknoloji, enerji ve bankacılık gibi alanlarda 1000'den fazla Güney Koreli şirket faaliyet göstermekte.

한-카자흐스탄
비즈니스 라운드테이블
2026년 9월 15일, 서울

ҚАЗАҚСТАН-КОРЕЯ
ІСКЕРЛІК ДӨҢГЕЛЕК ҮСТЕЛІ
2026 жылғы 15 қыркүйек, Сеул

Cumhurbaşkanı Tokayev: "Orta Asya Ekonomisinin Yüzde 60'i Kazakistan'a Ait"

16 Eylül tarihinde yayınlanan habere göre Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev, Orta Asya - Güney Kore İş Zirvesi'nde yaptığı açıklamada ülkenin bölge ekonomisindeki stratejik rolünün önemine dikkat çekti. Tokayev, Orta Asya bölgesinin toplam Gayrisafi Yurtiçi Hasılası'nın (GSYH) yaklaşık %60'ının tek başına Kazakistan'a ait olduğunu vurguladı.

Kazakistan'ın bölgedeki ekonomik liderliğini sürdürdüğünü ve bölgedeki doğrudan yabancı yatırımların neredeyse %70'ini tek başına çektiğini belirtti. Ayrıca sürdürülebilir büyüme, sanayileşme ve bölgesel ticaret hacminin artırılmasına dikkat çekerek Kazakistan'ın Orta Asya'nın ekonomik entegrasyonundaki öncü rolünün altını çizdi.

HAZAR DENİZİ'NDE ASKERİ KAZA: 14 ASKER HAYATINI KAYBETTİ

24 Eylül tarihindeki habere göre, Hazar Denizi'nde yürütölen askeri tatbikat sırasında hava koşullarının aniden kötüleşmesi sonucu 17 askerden 14'ü hayatını kaybetti, 3'ü ise kurtarıldı. Olayın ardından ölkede 25 Eylül günü ulusal yas ilan edildi.

Kaza, 11 yıl önce Hazar Denizi'nde gerçekleşen ve askerlerin hayatını kaybetmesine sebebiyet veren benzer olayı ve güvenlik açıklarını yeniden gündeme getirdi. Kazakistan Başsavcılığı yaptığı açıklamada olayla ilgili soruşturma başlatıldığını ve 30'dan fazla askerin ifadesinin alındığını belirtti.

CUMHURBAŞKANI TOKAYEV: "KAZAKİSTAN HALK KONSEYİ SİYASİ SİSTEMDE ÖZEL BİR YERE SAHİP OLACAK"

24 Eylül tarihindeki habere göre Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev, Kazakistan Halk Konseyi'nin ülkedeki yönetim biçimi ve reform süreçleri üzerindeki önemini vurguladı. Tokayev, bu kurumun devlet ile toplum arasındaki bağı güçlendireceğini ve milli birliği sağlayacağını ifade etti.

Cumhurbaşkanı Tokayev yaptığı açıklamada, 15 Mart referandumuyla kabul edilen yeni anayasa sürecine değinerek, son 30 yıldır görülmemiş derinlikte bir anayasal reformun gerçekleştiğini belirtti. Vatandaşların yoğun katılımıyla şekillenen bu sürecin uluslararası toplumda da ses getirdiğini vurgulayan Tokayev, Halk Konseyi'nin de bu yenilenen siyasi sistem içerisinde toplumsal uzlaş ve istikrarın merkezi olacağını altını çizdi.

CUMHURBAŞKANI TOKAYEV: "KAZAKİSTAN DÜNYANIN EN REKABETÇİ İLK 40 ÜLKESİ ARASINA GİRDİ"

24 Eylül tarihindeki habere göre Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev; 2019'dan bu yana 1 milyondan fazla öğrenci için 1.342 okul inşa edildiğini, vatandaşların ortalama yaşam süresinin 76 yıla ulaştığını, 1.200'den fazla sağlık tesisi açıldığını ve 35 bin kilometreden fazla yolun inşa edilip onarıldığını dile getirdi. Tüm bu aktif çalışmalar ve kararlı reformlar neticesinde Kazakistan'ın dünyanın en rekabetçi 40 ülkesi arasına girdiğini belirtti.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)

Eylül Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

KKTC, TDT Toplantılarında Yer Almanın Teşkilata Güç Katacağını Vurguladı

11 Eylül'de Türkiye İçişleri Bakanı Mustafa Çiftçi, Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) İçişleri Bakanları Toplantısı'nda yaptığı konuşmada, KKTC, Macaristan ve Türkmenistan'ın toplantılarda yer almasının teşkilata güç katacağını ifade etti. Çiftçi, Türk devletleri arasındaki güvenlik alanındaki iş birliğinin geliştirilmesinin önemine dikkat çekti.

KKTC'nin TDT içerisindeki gözlemci statüsü üzerinden teşkilatın farklı alanlarındaki toplantılara katılım sağlaması, Türk dünyasıyla kurumsal ilişkilerini geliştirmesi açısından önem taşımaktadır.

KKTC İlk Kez Uluslararası Bir Spor Organizasyonunda Kurumsal Düzeyde Aktif Rol Aldı

19 Eylül'de Kuzey Kıbrıs Masa Tenisi Federasyonu, Balkan Masa Tenisi Birliği Kongresi'nde gerçekleştirilen oylama sonucunda gözlemci üye olarak kabul edildi. Böylece KKTC, uluslararası bir spor organizasyonunda kurumsal düzeyde aktif rol alma imkânı elde etti. Söz konusu gelişme, KKTC'nin uluslararası alandaki görünürlüğünü artırmak amacıyla spor diplomasisinden yararlanması bakımından dikkat çekmektedir.

Erhürman: Sonuç Verecek Bir 5+1 ve Çözüme Ulaştıracak Bir Müzakere İstiyoruz

22 Eylül'de KKTC Cumhurbaşkanı Tufan Erhürman, Kıbrıs sorununa ilişkin açıklamasında sonuç verecek bir 5+1 toplantısı ve tarafları çözüme ulaştıracak bir müzakere süreci istediklerini belirtti.

Erhürman'ın açıklaması, KKTC yönetiminin Kıbrıs sorununda müzakere sürecinin yeniden başlamasına yönelik yaklaşımını ortaya koyarken, sürecin somut sonuç üretmesi gerektiğine yönelik beklentisini de göstermektedir.

Erdoğan-Guterres Görüşmesinde Kıbrıs Meselesi Gündeme Geldi

23 Eylül’de Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri António Guterres ile gerçekleştirdiğı görüşmede Kıbrıs meselesini de ele aldı. Erdoğan, Kıbrıs Türk halkının egemen eşitliğı ve eşit uluslararası statüsünün tanınması gerektiğini vurguladı.

Türkiye tarafından ortaya konulan bu yaklaşım, Kıbrıs meselesinde iki devletli çözüm ve Kıbrıs Türk halkının uluslararası statüsünün güçlendirilmesi yönündeki politikanın devam ettiğini göstermektedir.

KKTC ile Gambiya Arasında Diplomatik Temas

23 Eylöl'de KKTC Dışışleri Bakanı Tahsin Ertuğruloğlu, Gambiya Dışışleri Bakanı Sering Modou Njie ile bir araya geldi. Görüşmede Gambiya'nın İslam İşbirliği Teşkilatı çerçevesinde KKTC'ye verdiği destek nedeniyle teşekkür edilirken, iki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi ve bölgesel gelişmeler ele alındı.

Görüşme, KKTC'nin özellikle İslam dünyasındaki ülkelerle diplomatik temaslarını sürdürmesi açısından önem taşımaktadır.

KKTC'de Yerel Seçim Takvimi Açıklandı

30 Eylül'de KKTC Yüksek Seçim Kurulu, 6 Aralık 2026'da yapılacak Yerel Kuruluş Organları Genel Seçimleri'ne ilişkin seçim takvimini açıkladı. Seçim süreci 7 Ekim'de başlayacak, siyasi partilerin aday belirleme süreci 27 Ekim'de sona erecek. Seçim propagandası 10 Kasım'da başlayacak ve 5 Aralık'ta tamamlanacak.

Girne Açıklarında Gemi Faciasında Arama Kurtarma Çalışmaları Sürdürüldü

30 Ağustos'ta Girne'den Taşucu'na gitmek üzere hareket eden "Filo Jet" isimli yolcu gemisinin alabora olması sonucu geniş kapsamlı arama-kurtarma çalışmaları başlatıldı. Gemide bulunan 267 kişiden 239'u sağ olarak kurtarılırken, geminin yaklaşık 554 metre derinlikte bulunduğu tespit edildi.

Eylül ayı boyunca deniz ve hava unsurlarıyla sürdürülen çalışmalarda gemi enkazı çevresinde aramalar gerçekleştirildi ve bazı kayıp kişilerin naaşlarına ulaşıldı. Ay içerisinde hayatını kaybedenlerin sayısı 14'e yükselirken, kayıp kişileri bulmaya yönelik çalışmalar ve kazanın nedenine ilişkin soruşturma devam etti.

Kırgız Cumhuriyeti

Eylül Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Kırgızistan, Şanghay İşbirliği Örgütü Başkanlığını Pakistan'a Devretti

1 Eylül tarihli habere göre, Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov'un ev sahipliğinde Bişkek'te düzenlenen Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) Devlet Başkanları Konseyi Toplantısı'nın ardından Kırgızistan, örgütün dönem başkanlığını Pakistan İslam Cumhuriyeti'ne devretti.

Devlet ve hükümet başkanlarının katılımıyla yürütülen görüşmelerin devamında taraflar, ŞİÖ gündemindeki kritik konuları kapsayan 28 resmi belge ve kararı imzalayarak oturumu tamamladı.

Şanghay İşbirliği Örgütü; Avrasya coğrafyasında güvenlik, ekonomi, ticaret ve bölgesel istikrar alanlarında iş birliğini hedefleyen uluslararası bir kuruluştur. Örgütün mevcut 9 tam üye ülkesi bulunmaktadır.

Yeni Kabine Üyeleri Cogorku Keneş'te Yemin Etti

9 Eylül'de Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov'un katılımıyla Cogorku Keneş'te (Millet Meclisi) Kırgızistan Bakanlar Kurulu'nun yeni atanan üyeleri için yemin töreni düzenlendi. örenin ardından milletvekillerine hitaben bir konuşma yapan Cumhurbaşkanı Caparov, yeni yasama döneminin başarılı geçmesini dileyerek ulusal kalkınma, ekonomik büyüme ve toplumsal istikrarın Cumhurbaşkanlığı, parlamento ve kabine arasındaki yapıcı iş birliğiyle mümkün olacağını vurguladı.

Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, BM Genel Kurulu 81. Oturumunun Açılış Törenine Katıldı

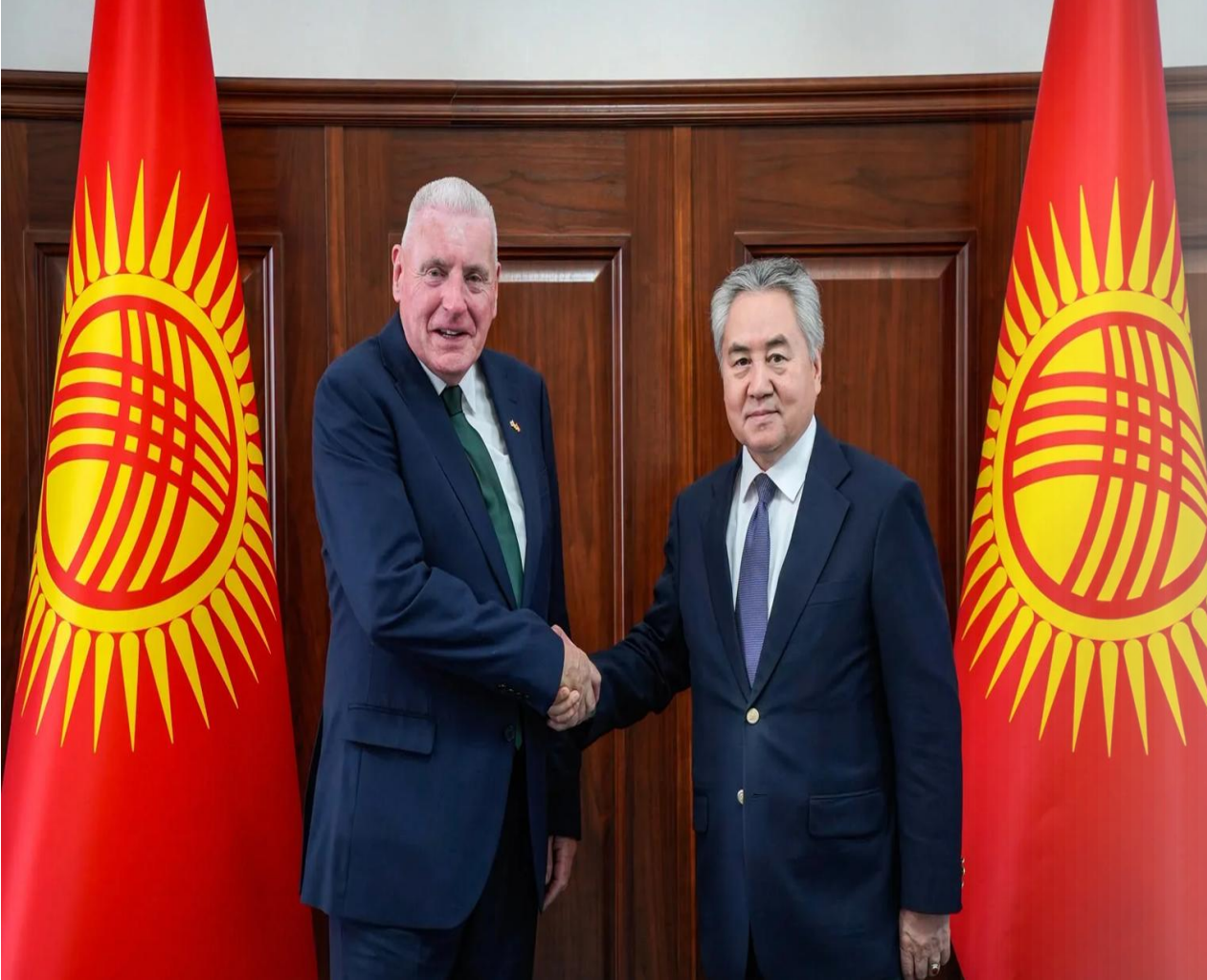
22 Eylül'de Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, New York'ta düzenlenen Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu 81. Oturumu Genel Görüşmelerinin açılış törenine katıldı. BM Genel Sekreteri António Guterres tarafından resmi törenle karşılanan Cumhurbaşkanı Caparov, 193 üye ülkeden devlet ve hükümet başkanları ile üst düzey delegasyonların yer aldığı ve "Güveni Yeniden Kurmak, Değişimi Yönetmek: Herkes İçin Çalışan Birleşmiş Milletler" temasıyla gerçekleştirilen oturumun ilk gününde genel kurula hitap etti. Konuşmasında küresel güvenlik ve sürdürülebilir kalkınma konularını dile getiren Caparov, BM Güvenlik Konseyi'nin kapsayıcılığı artıracak şekilde reforme edilmesini, alınan BM kararlarının tavsiye niteliğinden ziyade bağlayıcı uluslararası yükümlülükler olarak uygulanmasını ve kararların takibi için yeni denetim mekanizmalarının oluşturulmasını teklif etti.

Sadır Caparov, TİKA Projelerinin Kırgızistan'ın Yüksek Rakımlı Bölgelerinde Gerçekleştirilen Çalışmaların Genişletilmesini Önerdi

Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, 28 Eylül'de Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA) Başkanı Abdullah Eren'i kabul ederek sosyo-ekonomik ve insani alanlardaki ortak projelerin geliştirilmesini görüştü. Sağlık hizmetleri, tarım laboratuvarlarının modernizasyonu, mesleki eğitim ve yeşil enerji gibi kilit sektörlerle dikkat çeken Caparov, TİKA projelerinin özellikle ülkenin uzak ve yüksek rakımlı bölgelerinde küçük hidroelektrik santrallerinin inşası, sağlık altyapısının güçlendirilmesi ve sosyal hizmetlere erişimin artırılması yönünde genişletilmesini önerdi.

Bişkek ve Londra, Enerji ve Lojistik Sektörlerinde Yeni İş Birliği Alanlarını Belirledi

Kırgızistan Dışışleri Bakanı Ceenbek Kulubaev ve İngiltere Savunma Bakanı Vernon Coaker, Kırgızistan'da enerji ve lojistik sektörlerindeki büyük altyapı projelerinde İngiliz uzmanlığından ve yatırımlarından yararlanma imkanlarını görüştü. Dışışleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada; tarafların ikili temaslar ile üst düzey karşılıklı ziyaretleri geliştirmek istedikleri, kritik mineraller alanındaki iş birliği potansiyeline dikkat çektikleri ve uluslararası yaptırım ihlallerini önlemeye yönelik yürütölen pratik çalışmalar hakkında bilgi paylaşımında bulundukları belirtildi. Görüşmede ayrıca Afganistan'daki son durum başta olmak üzere bölgesel güvenlik konuları ele alınırken, taraflar BM Güvenlik Konseyi çatısı altında ortak hareket etme yönündeki kararlılıklarını teyit etti.

Macaristan Cumhuriyeti

Eylül Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Orbán Eski Cumhurbaşkanı'nı Suçladı

Macaristan'ın eski Başbakanı Viktor Orbán, 12 Eylül'de destekçilerine hitap etti. Seçim sonuçlarını “heyelan niteliğinde bir mağlubiyet” olarak nitelendirdi. Orbán, iktidarı döneminde inşa ettikleri “ulusal sistemin anayasal koruma kalkanlarının” tamamen çöktüğünü belirtti.

Konuşmasında, anayasal sistemin en önemli kalesi olarak gördüğü eski Cumhurbaşkanı Tamás Sulyok'un görevden çekilmesini “kaçmak” olarak nitelendirdi. Sulyok, geçtiğimiz aylarda “eski hükümetin bir yansıması” olarak görülmesi nedeniyle yeni hükümet tarafından baskı altına alınmış ve istifaya zorlanmıştı.

Aynı gün sosyal medyada yaptığı açıklamada “Neo-komünistlere sabır dönemi bitti, kavgaya başlıyoruz” diyerek yeni Tisza hükümetine direnme çağrısı yaptı.

LGBTQ+ Haklarına Yönelik Kısıtlamalarda Değişikliğe Gidildi

Orbán dönemi 2021 yılında yürürlüğe giren çocukları koruma düzenlemeleri, “18 yaşından küçüklerle homoseksüelliğin övülmesini” suç kabul etmişti. Bu gerekçe ile Onur Yürüyüşleri, Macaristan’da yasaklanmıştı. Aktivistler ve Avrupa Birliği (AB) kanunun baskıcı olması ve LGBTQ+ bireyleri ile “pedofili” arasında bağ kurmasıyla eleştirmişti.

15 Eylül’de yeni kurulan Tisza hükümeti, yasayı değiştirmeye yönelik kanun teklifini Ulusal Meclis'e sunmuştur. Yeni düzenleme, çocukların eriştiği medya ve içeriklerde şiddet görüntüleri ile cinsel içeriklere yönelik kısıtlamaları değiştirmiyor. Fakat cinsel azınlığın haklarına yönelik baskıcı kısımları ortadan kaldırıyor.

Macaristan Başbakanı Péter Magyar, suçlunun cinsel yönelimi ne olursa olsun çocukların korunmasına yönelik uygulamaların devam edeceğini açıkladı.

TDT Önde Gelen Ulusal Düşünce Kuruluşları 2. Uluslararası Konferansı'na Macaristan Katılım Sağladı

16 Eylül'de "Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Önde Gelen Ulusal Düşünce Kuruluşları 2. Uluslararası Konferansı" Bakü'de gerçekleştirildi.

Konferansta Türk Dünyası'nın artan ekonomik potansiyeli ve üye ile gözlemci ülkeler arası ticaret, sürdürülebilirlik, bölgesel bütünleşme gündem maddeleri arasında yer aldı.

Konferansa TDT'nin üye ve gözlemci ülkelerinin politika yapıcıları, araştırmacıları, düşünce kuruluşları temsilcileri ve uzmanları katıldı. TDT Budapeşte Temsilcilik Ofisi İcra Direktörü ve Büyükelçi Balázs Hendrich, "Türk Dünyası 2040 Vizyonunda Bağlantısallığın Stratejik Omurgası Olarak Orta Koridor" panelinde konuşma yaptı.

Macaristan ile Türkiye Ortak Askeri Eğitim ve Uluslararası Tatbikat İmkanlarını Görüştü

18 Eylül'de Macaristan ve Türkiye, NATO çerçevesindeki askerî iş birliğini ortak eğitim ve tatbikatlar üzerinden genişletme konusunda bir toplantı gerçekleştirdi. Tuğgeneral Zsolt Molnár ve Tuğgeneral Kamil Tumba, toplantıya eş başkanlık etti.

İki günlük programda özellikle insansız hava araçları (İHA) kullanımı, teknik destek, kimyasal savunma ve patlayıcılarla mücadele eğitimi ele alındı. Taraflar ayrıca Macar ordusunda halen kullanılan Türk savunma sanayii ürünlerini inceledi. İki taraf, bu sistemlerin sahadaki kullanım deneyimlerini de karşılıklı olarak değerlendirdi.

Brain Bar 2026 Festivali Düzenlendi

Brain Bar 2026, Avrupa'nın teması gelecek olan en büyük festivallerinden biri olarak 17-18 Eylül'de Budapeşte'de düzenlendi. Festival, 2015'te Gergely Böszörményi-Nagy tarafından kuruldu. Program düzenli olarak bilim insanlarını, siyasetçileri, girişimcileri ve kültür dünyasından isimleri genç bir izleyici kitlesiyle buluşturuyor. Konu başlıkları genelde yapay zeka, bilim, teknoloji, siyaset, kültür ve insan ilişkileri şeklindedir.

Açık oturum şeklinde ilerleyen festivale bu yıl bilim kurgu yazarları, bilim insanları, sporcular gibi kişiler katıldı.

Avrupa Komisyonu'nda Macaristan'ın Dondurulmuş Fonlarını Serbest Bırakma Teklif Edildi

Avrupa Komisyonu (AK), 23 Eylül'de 2022 yılından bu yana hukukun üstünlüğü ihlalleri kapsamında askıya alınan 4,2 milyar avro tutarındaki Uyum Fonu'nu (Cohesion Funding) serbest bırakmayı teklif edildi.

Teklif ile birlikte ayrıca, Macar öğrencilerinin ve araştırmacılarının uzun süredir katılamadığı “Erasmus+” ve “Horizon Europe” akademik değişim ve araştırma programlarına tam erişim hakkı da masaya yatırılmıştır.

Teklif, 13 Ekim'de meclise sunulacak. Medya kuruluşları, teklifin büyük olasılıkla onaylanacağını bildiriyor.

İki Eski Bakan Tutuklandı

28 Eylül'de Ulusal Meclis'te yapılan oylamayla iki eski bakanın dokunulmazlığı kaldırıldı. Bakanlar, 29 Eylül sabahı polis ekipleri tarafından gözaltına alındı.

Eski Kültür ve İnovasyon Bakanı Balázs Hankó kültür bütçesinden 47 milyon avroluk fonu usulsüz yöntemlerle eski iktidar Fidesz hükümetine yakın sanatçı ve vakıflara aktarmak ve bu kaynakları 2026 seçim kampanyasında kullanmakla suçlanıyor.

Eski Ulusal Kalkınma Bakanı Miklós Seszták devlet otobüs şirketi ihalelerinde ve altyapı projelerinde organize rüşvet çarkı kurarak 32,6 milyon avro tutarında haksız kazanç ve komisyon sağlamak iddiasıyla tutuklandı.

Medya, davayı yeni hükümetin yolsuzluğa karşı yürüttüğü ilk büyük yargılama süreci olarak nitelendirdi. Bakanlar ise suçlamaları reddetti.

Aynı meclis oturumunda Magyar'ın kendi dokunulmazlığı da kaldırıldı. Magyar, 2024'te bir gece kulübünde kendisini videoya alan bir kişinin telefonunu alıp Tuna Nehri'ne atmakla suçlandı. Magyar suçlamaları reddetti ve kendi soruşturmasının eski Orbán bakanlarının yolsuzluk dosyalarıyla birlikte yürütülmesini "siyasi karakter suikastı" olarak nitelendirdi.

Balázs Hankó

Miklós Seszták

Özbekistan Cumhuriyeti

Eylül Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Özbekistan'dan ŞİÖ'ye 2040 Vizyonu Önerisi

1 Eylül'de Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev, Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'te düzenlenen Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) Devlet Başkanları Konseyi Toplantısı'na katıldı. Mirziyoyev, toplantıda ŞİÖ ülkelerinin insan gücü, doğal kaynakları, üretim kapasitesi artırılması amacıyla "ŞİÖ-2040: Ortak Kalkınma Alanı" vizyonunun hazırlanmasını teklif etti.

Söz konusu öneri ile yatırımlar, teknoloji ve bilgi alışverişinin serbestçe gerçekleştirildiği, büyük altyapı ve sanayi projelerinin hayata geçirildiği, bölgeler, iş dünyası ve insanlar arasındaki doğrudan bağlantıların geliştirildiği sürdürülebilir ve birbirine bağlı bir alan oluşturmayı amaçlaması gerektiği belirtildi.

Mirziyoyev Seul Zirvesine Katıldı

Şevket Mirziyoyev 16 Eylül'de Seul'de düzenlenen "Orta Asya- Güney Kore Cumhuriyeti" Zirvesi'ne katıldı. Zirvede, Orta Asya ülkeleri ile Güney Kore arasındaki iş birliğinin daha da geliştirilmesine yönelik konular ele alındı. Mirziyoyev, bölge ile Güney Kore arasındaki ticaret hacminin 2030 yılına kadar 20 milyar dolara çıkarılmasını ve Özbekistan'da "Orta Asya- Güney Kore" sanayi ve teknoloji parkının kurulmasını önerdi. Ayrıca kritik mineraller alanında bölgesel bir yatırım ittifakı oluşturulması, iklim ve karbon iş birliğinin geliştirilmesi ve yapay zeka ile insan sermayesine yönelik eğitim programlarının güçlendirilmesi gerektiğini vurguladı. Zirve sonunda taraflar arasında Seul Deklarasyonu ve çeşitli iş birliği belgeleri kabul edildi.

제1차 한·중앙아시아 비즈니스 서밋
THE FIRST KOREA-CENTRAL ASIA BUSINESS SUMMIT 2026

Karakalpakistan'da 7,6 Milyar Dolarlık Kalkınma Hamlesi

18 Eylül'de Mirziyoyev Özbekistan'ın özerk bölgesi Karakalpakistan'ı ziyaret etti. Ziyaret kapsamında bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına yönelik toplam 7,6 milyar dolar değerinde yatırım hamlesi başlatıldı. Bu girişimle 592 milyon dolar değerindeki 11 proje hizmete açılırken, yabancı ortaklarla 7 milyar dolar değerinde 47 yeni projenin temeli atıldı ve yaklaşık 8 bin kişilik istihdam hedeflendi.

Bu kapsamda Karakalpakistan'ın 2030 yılına kadar önemli bir yeşil enerji ve karbon merkezi haline getirilmesi, Aral Denizi bölgesinde tarım, hayvancılık ve istihdamın geliştirilmesi planlandı. Ayrıca Taşkent- Nukus yüksek hızlı tren seferlerinin Mart 2027'de başlatılacağı belirtildi.

Saide Mirziyoyeva 81. BM Genel Kurulu Zirvesine Katıldı

Özbekistan Cumhurbaşkanlığı İdaresi Başkanı Saida Mirziyoyeva, 22-28 Eylül tarihlerinde New York'ta düzenlenen Birleşmiş Milletler 81. Genel Kurulu zirvesine katıldı. Mirziyoyeva Genel Kurulda yaptığı konuşmada Özbekistan'ın barış, bölgesel iş birliği, insan haklarının güçlendirilmesi ve daha etkin bir Birleşmiş Milletler anlayışını desteklediğini vurguladı.

Ayrıca Mirziyoyeva, ABD ziyareti kapsamında Black Rock şirketinin yöneticileriyle 2027 yılında kurulması planlanan Taşkent Uluslararası Finans Merkezi'nin konseptinin geliştirilmesi ve iş birliği olanaklarını görüştü. Bunun yanı sıra Dünya Ticaret Örgütü Genel Direktörü ile bir araya gelerek Özbekistan'ın örgüte katılım sürecindeki çalışmalar ve sürecin son aşamalarını ele aldı.

Türkmenistan Cumhuriyeti

Eylül Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Aşkabat'ta 11. Uluslararası Hazar Denizi Semineri Gerçekleştirildi

Türkmenistan Dışişleri Bakanlığı, Hazar Denizi Enstitüsü ve Uluslararası Okyanus Enstitüsü tarafından düzenlenen "Hazar Denizi - Sürdürülebilir Kalkınma ve Yönetişim" başlıklı 11. Uluslararası Seminer, 7-18 Eylül tarihleri arasında Aşkabat'ta gerçekleştirildi.

Sunumlarda, seminerin bölgesel iş birliğini güçlendirmede ve Hazar Denizi'nin sürdürülebilir kullanımı ve korunması konusunda uzmanların mesleki yeteneklerini geliştirmede oynadığı önemli rol vurgulandı.

Konferans, uluslararası deniz hukuku ve Hazar Denizi'nin çevresel sorunlarına özel önem vermektedir. Bu bağlamda, Türkmenistan'ın girişimiyle ve oy birliğiyle 24 Temmuz 2026'da Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen ve 2028 yılını "Uluslararası Deniz Hukuku Yılı" ilan eden 80/295 sayılı kararın önemi vurgulanmaktadır.

Türkmenistan Heyeti Paris'teki Uluslararası Uzay Zirvesi'ne Katıldı

Türkmenistan heyeti 9 Eylül'de Paris'te düzenlenen Uluslararası Uzay Zirvesi'ne katıldı.

Etkinlikte, uzay altyapısı ve endüstrisinin geliştirilmesi, uzay teknolojilerine erişimin genişletilmesi, yapay zeka ve ileri teknolojilerin kullanımı, uzman yetiştirilmesi ve uzay araştırmalarının yanı sıra Dünya ve okyanus izleme alanlarında uluslararası iş birliğinin geliştirilmesi ile ilgili konular ele alındı.

Zirve kapsamında, uzay sektöründeki modern gelişmeleri ve yenilikçi çözümleri sergileyen bir fuar da düzenlendi.

"C5+1" Çok Taraflı Ortaklık Formatı Sekreterliğinin Olağan Toplantısı

Orta Asya ülkeleri ve ABD'yi bir araya getiren "C5+1" çok taraflı ortaklık formatının Sekreterliği'nin olağan toplantısı 9 Eylül'de gerçekleştirildi.

Toplantıda, "C5+1" formatının daha da geliştirilmesi ve bölgesel gündemin öncelikli alanlarındaki iş birliği konuları ele alındı. Katılımcılar, varılan anlaşmaların uygulanmasındaki ilerlemeyi gözden geçirerek iş birliğinin gelişmesi yönünde görüş alışverişinde bulundular.

Bölgesel iş birliğinin geliştirilmesi ve ortak girişimlerin ilerletilmesinde "C5+1" formatı çerçevesinde düzenli etkileşimin önemi vurgulandı. Bu bağlamda, temel mineraller, ticaret ve ulaşım alanlarında karşılıklı iş birliğinin genişletilmesi fırsatları ele alındı.

Ayrıca toplantıda, Orta Asya ülkeleri ile ABD arasında iş birliğinin geliştirilmesine, ilgili devlet kurumları ve uzman grupları arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesi vurgulandı.

Orta Asya Devletlerinden Aral Denizi İçin Ortak Adım: Avaza'da Nihai Rapor Kabul Edildi

11-12 Eylül tarihlerinde Türkmenistan'ın Avaza bölgesinde düzenlenen İkinci Bölgelerarası İstişare Toplantısı'nda, Birleşmiş Milletler Aral Denizi Havzası Özel Programı'nın (BM SPAS) uygulanması ve su diplomasisi ele alındı.

Türkmenistan ev sahipliğinde; Kazakistan, Tacikistan ve Özbekistan temsilcileri ile UNDP, UNESCO, CAREC ve GIZ gibi uluslararası kuruluşların katıldığı görüşmelerde, havzanın sürdürülebilir yönetimi ve bölgesel iş birliği öncelikleri değerlendirildi.

İki gün süren toplantının sonunda, programın formatını, hukuki altyapısını, hedeflerini ve finansman adımlarını belirleyen taraf devletlerin Nihai Raporu kabul edildi.

Orta Asya- Güney Kore Zirvesi'nde Bölgesel İş Birliği

16 Eylül'de Güney Kore'nin başkenti Seul'de düzenlenen ilk “Orta Asya-Kore” Zirvesi'ne Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov ile Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan ve Özbekistan Devlet Başkanları katıldı. Zirvede, Orta Asya ülkeleri ile Güney Kore arasındaki çok taraflı iş birliğinin geliştirilmesi ele alındı.

Toplantılarda şehircilik ve altyapı, sanayi, tarım, çevre, su, sağlık, turizm, eğitim ve bilim alanlarında iş birliğinin geliştirilmesi gündeme geldi. Türkmenistan ayrıca “Akıllı Şehirler Diplomasisi” girişimi ile ortak araştırma, genç bilim insanlarının desteklenmesi, kültürel ve sportif değişim programlarına yönelik öneriler sundu.

Zirvenin ardından Seul Deklarasyonu kabul edilirken; yapay zekâ, bilim ve geleceğin teknolojileri, iklim, enerji dönüşümü, hava kalitesi ile sanayi ve lojistik alanlarında çeşitli ortak belgeler imzalandı. Taraflar ayrıca ulaştırma koridorlarının geliştirilmesi ve bölgenin küresel pazarlara erişiminin güçlendirilmesi konusunda görüş alışverişinde bulundu.

2026년 제1차 한·중앙아시아 정상회의
Первый Саммит «Корея-Центральная Азия» 2026

TURKMENISTAN

Türkmenistan BM Genel Kurulu'nda Barış ve Sürdürülebilir Kalkınma Önceliklerini Açıkladı

18 Eylül'de Türkmenistan Dışışleri Bakanlığı tarafından düzenlenen bilgilendirme toplantısında, ülkenin Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 81. oturumuna ilişkin öncelikleri ve uluslararası ekonomik iş birliği alanındaki yaklaşımları ele alındı.

Toplantıda yapay zekânın diplomasi alanındaki kullanımına özel yer verilirken, Türkmenistan Birleşmiş Milletler himayesinde uluslararası ilişkiler ve diplomaside yapay zekânın barışçıl kullanımına yönelik bir uluslararası kod oluşturulması önerildi. Bunun yanı sıra, sürdürülebilir ulaştırmanın geliştirilmesi ve 2026-2035 Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Ulaştırma On Yılı kapsamında Küresel Sürdürülebilir Ulaştırma Bağlantılılığı Atlası'nın geliştirilmesi gündeme getirildi.

İklim ve çevre alanında ise “Aşkabat İklim Diyaloğu”nun oluşturulması ile kurak ve su kıtlığı yaşanan bölgelerde iklim dayanıklılığının güçlendirilmesine yönelik yeni girişimler sunuldu. Türkmenistan, bu başlıklar üzerinden çok taraflı diyalogun güçlendirilmesini ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sağlanmasını amaçladığını bildirdi.

Türkmenistan'da Uluslararası Hukuk ve Tarafsızlık Konsepti Onaylandı

23 Eylül'de Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov tarafından imzalanan kararla, “Uluslararası Hukuk ve Türkmenistan'ın Tarafsızlığı” Ulusal Konsepti onaylandı. Konseptin, ülkenin dış politikasının uluslararası hukuk temelini güçlendirilmesi ve kalıcı tarafsızlık politikasının uygulanmasının geliştirilmesi amacıyla hazırlandığı belirtildi.

Kararın ardından ilgili bakanlıklar ile kamu, askerî ve kolluk kurumlarına konseptin uygulanmasını sağlama görevi verildi. Düzenlemenin, barış, güvenlik, güven ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda Türkmenistan'ın dış politika yaklaşımını desteklemesi amaçlanıyor.

Türk Devletleri Teşkilatı

Eylül Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

TDT Genel Sekreteri, Bişkek'te 6. Dünya Göçebe Oyunlarının Açılış Törenine Katıldı

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Genel Sekreteri Büyükelçi Kubanıçbek Ömüraliyev, Bişkek'teki Bişkek Arena'da 31 Ağustos-6 Eylül arasında düzenlenen 6. Dünya Göçebe Oyunlarının Açılış Töreni'ne katıldı.

104 ülkeden 3.000'den fazla sporcunun törende, katılımcı ülke heyetlerinin geçit töreni, göçebe medeniyetlerinin zengin mirasını, geleneklerini ve kültürel değerlerini yansıtan program gerçekleştirildi.

Dünya Göçebe Oyunları, göçebe halkların asırlara dayanan mirasının korunması ve tanıtılması ile bu geleneklerin gelecek nesillere aktarılması açısından önemli bir uluslararası platform işlevi görmektedir.

TDT Genel Sekreter Yardımcısı, Kazakistan Uzay Günleri 2026 Açılışında Konuştu

Kazakistan Uzay Günleri 2026» Uluslararası Forumu'nun açılış töreni, 7 Eylül'de Astana'da, TDT Genel Sekreter Yardımcısı Merey Mukazhan ile uluslararası uzay camiasının temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirildi. Mukazhan, konuşmasında TDT çerçevesinde uzay iş birliğinin artan önemine dikkat çekti.

Mukazhan, TDT uzay iş birliğinde kaydedilen ilerlemeyi, özellikle 12U TDT-SAT Küp Uydu Projesi'ni vurgulayarak, bu projenin üye devletler arasında teknik uzmanlığın, kurumsal kapasitenin ve profesyonel ağların geliştirilmesine katkısının altını çizdi.

Mukazhan ayrıca, TDT Uzay Kâşifleri girişimleri aracılığıyla genç nesle yatırım yapmanın önemini vurguladı ve Uluslararası Astronotik Kongresi'nin sırasıyla 2026 yılında Türkiye, 2028 yılında ise Özbekistan tarafından ev sahipliği yapılacağını hatırlattı.

TDT Önde Gelen Ulusal Düşünce Kuruluşları 2. Uluslararası Konferansı Bakü'de Gerçekleştirildi

16 Eylül'de Ömüraliyev, TDT önde gelen Ulusal Düşünce Kuruluşları 2. Uluslararası Konferansı'nda açılış konuşması gerçekleştirdi.

Ömüraliyev, Konferansın Türk Dünyası genelinde ortak araştırma ve kanıta dayalı politika geliştirme süreçleri için sürdürülebilir bir platform hâline geldiğini vurguladı.

2025 yıl sonu verilerine göre TDT Üye ve Gözlemci Devletlerinin toplam GSYH'sinin 2,4 trilyon ABD dolarını aştığını, toplam ticaret hacminin yaklaşık 1,27 trilyon ABD dolarına ulaştığını ve toplam nüfusun 180 milyonu geçtiğini belirterek Türk Devletlerinin önemli ortak ekonomik potansiyeline dikkat çekti.

Konferans kapsamında Orta Koridor, Türk Devletleri arasındaki ticari ve ekonomik ilişkiler, inovasyon, dijital dönüşüm, yapay zekâ ve sürdürülebilir kalkınma konularını ele alındı.

TDT Teknoloji Forumu, Türk Dünyasının İnovasyon Ekosistemlerini Bir Araya Getiriyor

TDT Teknoloji Forumu, 23 Eylül'de Taşkent'te, ICT Week Uzbekistan 2026 kapsamında düzenlenerek TDT Üye Devletlerinin önde gelen teknoparkları, inovasyon kuruluşları ve teknoloji ekosistemlerinin temsilcilerini bir araya getirdi.

Forumun açılışında Ömüraliyev, Üye Devletlerin güçlü ulusal inovasyon ekosistemleri arasında bağlantı kurulmasının ve bir Türk Devletinde ortaya çıkan yenilikçi bir fikrin TDT coğrafyasının tamamında ortaklar, yatırım ve büyüme fırsatları bulabileceği bir ortam oluşturulmasının önemini vurguladı.

Forum kapsamında inovasyon ekosistemleri arasındaki bağlantıların güçlendirilmesi, girişimlerin TDT pazarlarına ve yatırım imkânlarına erişiminin kolaylaştırılması ve ortak projelerin geliştirilmesi konuları ele alındı.

TDT: TOPLANTILAR

Ömüraliyev, 9 Eylül'de Astana'da düzenlenen, Türk Devletleri Yeşil Finans Konseyinin 2. Toplantısında açılış konuşmasını gerçekleştirdi. Konuşmasında Ömüraliyev, Konseyin politika ve hedefleri somut, finanse edilebilir projelere ve ölçülebilir sonuçlara dönüştüren, yıl boyunca aktif bir mekanizma olarak faaliyet göstermesi gerektiğini vurgulayarak, dirençli ve düşük karbonlu bir gelecek için bölgesel bir yeşil proje veri tabanı oluşturulması ve somut çalışma programlarının hazırlanması çağrısında bulundu.

TDT İçişleri Bakanları 3. Toplantısı, 10 Eylül'de Kazakistan Cumhuriyeti'nin Astana şehrinde gerçekleştirildi. Ömüraliyev, İçişleri Bakanlıkları arasında ortak projelerin geliştirilmesinin önemini vurgularken Bakanlar, ülkelerindeki kolluk uygulamalarına ilişkin TDT ülkeleri arasındaki ikili ve çok taraflı iş birliğini değerlendirdi.

TDT Güvenlik Konseyi Sekreterleri 5. Toplantısı, 16-18 Eylül tarihlerinde Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de gerçekleştirildi. Taraflar, TDT ülkelerini hedef alan mevcut güvenlik tehditleri ve sınamalarının yanı sıra, bazı bölgesel ve küresel gelişme ve eğilimlerin Türk coğrafyası üzerindeki muhtemel yansımaları ele alındı. Taraflar özellikle Orta Doğu'da yaşanan gelişmelerin TDT Üye Devletlerinin güvenlik ve istikrarı üzerindeki etkileri ile TDT ülkelerinin millî güvenliklerinin sağlanmasında yapay zekâ (YZ) alanındaki ulusal kapasitelerinin geliştirilmesi konularında görüş alışverişinde bulundular.

TDT Üye Devletlerinin İnsan Kaynakları Geliştirmeden Sorumlu Kurum Başkanlarının 5. Toplantısı, 18 Eylül'de Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Khankendi kentinde "Dijitalleşme ve Yapay Zeka Çağında İnsan Kaynakları: Kalkınma, Perspektifler ve Zorluklar" teması altında gerçekleştirildi. TDT Genel Sekreter Yardımcısı Nuru Guliyev, dijitalleşmenin ve yapay zekanın kamu kurumlarının çalışma, politika oluşturma ve hizmet sunma şeklini hızla dönüştürdüğünü vurguladı.

Sakarya Üniversitesi

Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi

Ülke Araştırmacıları

Azerbaycan

**Gülsüm
Sena Koca
&
Sıla Mutaf**

Kazakistan

**Berra
Karakullukçu
&
Gamze Gökçe**

Kırgızistan

**Erdem
Yılmaz
&
Saliha
Mehmetoğlu**

KKTC

**Emir
Karakoç**

Macaristan

**Muhammed
Çağrı
Turhan**

Özbekistan

**Gizem Özen
&
Nurmuhammed
Rustemov**

Türkmenistan

**Merve
Albayrak
&
Merve
Boyun**

TDT

**Zişan
Demirkan**

Yararlanılan Kaynaklar:

- 525.az
- avim.ogr.tr
- edition.cnn.com
- hungarytoday.hu
- miniszterelnok.hu
- tr.euronews.com
- trthaber.com
- turkkon.org
- <https://24.kg/kyrgyzcha/>
- <https://24.kz/kz/zha-aly-tar>
- <https://egemen.kz/>
- <https://kg.akipress.org/>
- <https://haberkibris.com/>
- <https://en.apa.az/>
- <https://qazinform.com/>
- <https://kun.uz/>
- <https://www.iqair.com/>
- <https://www.coe.int/>
- <https://tr.wikipedia.org/>
- <https://www.aa.com.tr/tr>
- <https://www.azattyk.org/news>
- <https://www.bbc.com/kyrgyz>
- <https://www.election.gov.kz/>
- <https://www.kibrispostasi.com/>
- <https://www.kibrisgazetesi.com/>
- <https://www.trtavaz.com.tr/canli-izle>
- <https://qha.com.tr/>
- <https://xabardor.uz/uz/>
- <https://tmrl.gov.tm/tk/news>
- <https://www.sondakika.com>
- <https://www.milatgazetesi.com/>
- <https://tr.kabar.kg/>
- <https://abouthungary.hu/>
- <https://astanatimes.com/>

Görseller, belirtilen kaynaklardan alınmıştır.

Yararlanılan Kaynaklar:

- <https://www.kazakistan.kz>
- <https://www.uzdaily.uz/ru>
- <https://www.yeniduzen.com>
- <https://www.ombudsman.gov.tr/>
- <https://www.kktcb.org/tr>
- <https://www.sozcu.com.tr/>
- <https://www.mfa.gov.tr/>
- <https://www.mynet.com/>
- <https://www.trthaber.com/>
- <https://www.atavatan-turkmenistan.>
- <https://tdh.gov.tm/tk>
- <https://www.azathabar.com/z/2246>
- <https://www.voaturkce.com/>
- <https://www.azattyk.org/>
- <https://www.eunews.it/>
- <https://www.hungarianconservative.com/>
- <https://jeyhun.news/>
- <https://www.mfa.gov.tm/tk/news>
- <https://caa.gov.tm/>
- <https://turkmenistan.gov.tm/tk>
- <https://www.sondakika.com/>
- <https://www.turkmenturkbank.com>
- <https://orient.tm/tm>
- <https://business.com.tm/tr/>
- <https://www.ntv.com.tr/>
- <https://www.washingtonpost.com/>
- <https://business.com.tm/>
- <https://metbugat.gov.tm/>
- <https://www.tv7israelnews.com/>
- <https://tengrinews.kz>
- <https://informburo.kz>
- <https://www.theportugalnews.com>

Yararlanılan Kaynaklar:

- <https://azon.global/>
- <https://kaktus.kg/>
- <https://sputnik.kg/>
- <https://president.kg/>
- <https://turkicstates.org>
- <https://sputnik.kg/>
- <https://president.kg/>
- <https://www.cinicimimarlik.com/>

Görseller, belirtilen kaynaklardan alınmıştır.